

Analiza impactului în procesul de fundamentare a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la organizarea învățământului în domeniul militariei

Titlul analizei impactului <i>(cu privire la organizarea învățământului în domeniul militariei):</i>	Hotărârea Guvernului cu privire la organizarea învățământului în domeniul militariei
Data:	25.01.2024
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Apărării
Subdiviziunea:	Direcția politici resurse umane
Persoana responsabilă și datele de contact:	Alexandru ROMAN, tel.:(022) 252322 e-mail: alexandru.roman@army.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
<p>Lipsa acută a specialiștilor militari (categoria „sergenți”) calificați conform specialității militare de evidență (SME) pentru completarea funcțiilor vacante din Armata Națională (AN), în deosebi nivelul - 4 ISCED, (învățământ profesional tehnic postsecundar) corespunzător domeniului de formare profesională 1031 ”Serviciul militar și apărare”, situație care nu mai poate fi tolerată în continuare.</p> <p>Existența divergențelor în actele normative speciale, inclusiv privind învățământul în domeniul militariei comparativ cu prevederile actualizate ale actelor normative privind învățământul național.</p>	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate	
<p>Una din viziunile Președintelui Republicii Moldova adoptată prin Strategia securității naționale a Republicii Moldova (Hotărârea Parlamentului nr.391/2023, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr.17–19, art.28)) o constituie „dezvoltarea unui sistem de securitate și apărare profesionist și modern, finanțat în mod adecvat, capabil să asigure temeinic securitatea națională”.</p> <p>Din cauza politicii agresive a Federației Ruse, procesul de consolidare accelerată a capacităților sistemului de securitate și apărare al Republicii Moldova devine un imperativ strategic.</p> <p>Agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei evidențiază nevoia esențială de a crește investițiile în sectorul național de apărare, care, de prea mult timp, a fost prost gestionat, neglijat și subfinanțat. Pentru a descuraja atacurile din exterior și pentru a-și asigura apărarea, Republica Moldova are nevoie de Forțe Armate moderne, echipate corespunzător, sustenabile, bine pregătite și cu un grad ridicat al interoperabilității cu partenerii externi.</p> <p>Pentru a proteja în mod adecvat țara, Forțele Armate trebuie să fie finanțate în corespundere cu necesitățile asigurării permanente a suficienței defensive a statului.</p> <p>În prezent, din 11 specialități aprobate (<i>conform Nomenclatorului domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar</i>, Hotărârea Guvernului nr.853/2015, domeniul de formare profesională 1031), nici la una nu sunt pregătiți specialiștii respectivi din cauza lipsei unei instituții de învățământ necesare în acest sens. Astfel, Armata Națională fiind afectată direct de lipsa de personal calificat (cu SME corespunzător) pentru a fi numiți în funcții de „tehnicieni” (categoria - sergenți).</p> <p>Alin.(1) art.28 din Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională stabilește - <i>Ministerul Apărării este autoritatea publică centrală de specialitate, care organizează, coordonează și conduce activitățile în domeniul apărării naționale și este responsabil de construcția și dezvoltarea Armatei Naționale și de pregătirea ei pentru executarea misiunilor de apărare a țării</i>. În acest sens și prin prisma prevederilor art.28 alin.(2) lit.j) din legea nominalizată, una din atribuțiile Ministerului Apărării rezidă în realizarea măsurilor privind organizarea activității instituțiilor de învățământ în domeniul militariei, pregătirea, reciclarea și recalificarea cadrelor.</p>	

Reieșind din prevederile Legii nr.245/2008 cu privire la secretul de stat, în analiza respectivă nu pot fi prezentate datele ce țin de nivelul de completare al AN, având în vedere caracterul restricționat al acestora.

Totodată, cu referire la descrierea problemei, menționăm următoarele:

- perfecționarea și dezvoltarea sistemului de învățământ militar sânt bazate pe cerințele și necesitățile de pregătire a cadrelor pentru forțele destinate apărării naționale. Procesul în cauză trebuie să corespundă cu actele normative naționale și cu practica internațională în domeniu, punându-se accent pe perfecționarea domeniului de educație și instruire în conformitate cu necesitățile și evoluția mediului de securitate. Concomitent, sistemul de învățământ în domeniul militariei necesită a fi perfecționat și dezvoltat prin ridicarea în permanență a calității pregătirii cadrelor militare, în conformitate cu cerințele actuale;

- în scopul îndeplinirii misiunilor stabilite, Ministerul Apărării trebuie să dezvolte continuu domeniul *managementului resurselor umane* în AN pentru a construi și menține o armată credibilă cu un număr suficient de militari prin contract calificați și instruiți, care să poată îndeplini misiunile necesare urmând ca AN să se transforme într-o forță profesională, capabilă să prevină, contracareze și să anihileze amenințările și agresivitățile cu caracter militar îndreptate împotriva Republicii Moldova;

- resursele umane constituie baza funcționării sistemului de apărare, care determină valoarea tuturor celorlalte componente. Procesul de asigurare a sistemului militar cu resurse umane este interdependent de resursele financiare alocate, fiind abordat prin prisma aspectului demografic, regional și, respectiv, al celui economic;

- scăderea continuă a potențialului de recrutare a resurselor umane prin contract în AN, fenomen care se atestă în toată țara, precum și situația regională (războiul din Ucraina) a dus la diminuarea esențială a nivelului de recrutare a militarilor prin contract, în deosebi a specialiștilor calificați (*preponderent cu studii nivelul 4-5 ISCED - învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar*);

- odată cu punerea în aplicare a Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, anume categoria de subofițeri/tehnicieni din cadrul AN (actualmente sergenți) a fost afectată cel mai pronunțat, o bună parte dintre acest personal eliberându-se din serviciul militar prin contract, unii regăsindu-se în alte structuri de forță ale statului, unde salarizarea, pachetul social au fost mai avantajoase, iar rigorile serviciului fiind mai lejere,

- lipsa investițiilor în sectorul național de apărare, neglijat și subfinanțat nu a permis formarea tehnicienilor la cele 11 specialități militare, stabilite în actele normative naționale.

Din anul 2015, nici o persoană nu a fost formată în țară la specialitățile expuse în extrasul care urmează:

Extras din NOMENCLATORUL domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar (HG nr.853/2015)

Domeniul general	Domeniul de educație	Domeniile de formare profesională	Specialitățile (programele de studii)	Codul specialității	Calificarea obținută în învățământul profesional tehnic		Numărul de credite
					postsecundar	postsecundar nonterțiar	
10. Servicii	103. Servicii de protecție/securitate	1031. Serviciul militar și apărare	Artilerie	103110	Tehnician		120
			Apărare antiaeriană	103120	Tehnician		120
			Aviație	103130	Tehnician		120
			Comunicații și informatică	103140	Tehnician		120
			Geniu	103150	Tehnician		120
			Infanterie	103160	Tehnician		120
			Logistică	103170	Tehnician		120

			Protecție chimică	103180	Tehnician		120
			Tancuri	103190	Tehnician		120
			Tehnică auto și blindate	1031100	Tehnician		120
			Tehnologii informaționale	1031110	Tehnician		120

La moment, Ministerul Apărării întreprinde măsuri privind pregătirea specialiștilor respectivi cu suportul partenerilor străini, însă ofertele partenerilor sunt insuficiente, iar recrutarea specialiștilor cu calificările respective din mediul civil sunt minore datorită faptului că nu toți specialiștii pot fi recalificați la SME, de care are nevoie AN. *(Exemplu: specialist cu studii financiare poate fi încadrat din mediul civil pe funcție militară similară, însă la funcții de artilerist, infanterist etc. nu poate fi numit un absolvent care nu este format în domeniul respectiv).*

Lipsa tehnicienilor militari afectează substanțial activitatea unităților militare și implicit scade potențialul de îndeplinire a misiunilor stabilite AN, iar reforma sectorului de apărare, care prevede și dotarea cu tehnică militară/specială, nu va putea fi îndeplinită fără personal calificat în domeniul militariei, fapt ce afectează necesitățile asigurării permanente a suficienței defensive a statului. Ba mai mult, chiar și capacitatea operațională a AN este afectată.

Pe plan militar, trebuie să însușim lecțiile oferite de războiul din Ucraina în vederea îmbunătățirii pregătirii Forțelor Armate pentru acțiuni de apărare a țării, în caz de necesitate.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

- sectorul național de apărare timp îndelungat a fost prost gestionat, neglijat și subfinanțat;
- lipsa unei instituții de învățământ profesional tehnic în domeniul militariei pentru formarea tehnicienilor militari (actuala Academie Militară „Alexandru cel Bun” nu poate pregăti asemenea specialiști tehnicieni deoarece fiind o instituție de învățământ superior este predestinată exclusiv pregătirii cadrelor la ciclul I (licență), ciclul II (masterat) și, respectiv, ciclul III (doctorat));
- situația regională (*războiul din Ucraina*);
- indiferent de faptul că prin Hotărârea Parlamentului nr.679/2001 pentru aprobarea structurii generale și a efectivului Armatei Naționale și a instituțiilor Ministerului Apărării este stabilit efectivul de 6500 militari și de 2000 persoane civile, la propunerea Ministerului Finanțelor, acest număr, anual, a fost limitat (în salarizare) și nu a permis adoptarea unor decizii coerente și de lungă durată în vederea formării cadrelor militare și dezvoltării învățământului în domeniul militariei la toate nivelele de studii;
- exodul continuu al cadrelor militare din AN urmare a eliminării garanțiilor sociale și financiare pentru militari prin Legea nr.90/2009 *pentru modificarea și completarea unor acte normative* și Legea nr.108/2009 *pentru modificarea și completarea unor acte normative*, din Legea nr.162/2005 *cu privire la statutul militarilor*, fiind excluse, în speță: *asigurarea cu spațiu locativ de către structura militară sau terenuri în schimb pentru construcții, care puteau fi ulterior privatizate sau, după caz, acordarea compensației bănești în locul acestor bunuri, dreptul la compensație bănească pentru rația alimentară, dreptul la compensație bănească pentru echipament, dreptul la tratament balneosanatoriu sau de a primi indemnizație bănească în schimbul foii de tratament, etc.* În rezultatul acestor modificări, AN până în prezent se confruntă în permanență cu un deficit esențial de capital uman.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Începând cu anii 2014-2015 și, mai pronunțat în ultimii doi ani (în contextul evoluției dramatice a situației regionale (*războiul din Ucraina*)), a dus la reducerea esențială a numărului de militari angajați prin contract, îndeosebi categoria „*soldați/sergenți*”, dar și micșorarea semnificativă a candidaților pentru studii de licență în domeniul militariei. Numărul persoanelor care acceptă încadrarea în serviciul militar prin contract a scăzut esențial, iar militarii prin contract, care îndeplinesc serviciul militar actualmente, la atingerea vârstei de pensionare sau la finalizarea contractului de îndeplinire a serviciului militar, se eliberează fiind invocate diverse temeiuri, an de an crescând discrepanța dintre numărul

peroarelor eliberate și cele încadrate, precum și discrepanță dintre nivelul de pregătire a acestora, inclusiv nivelul scăzut de rezistență la efort și stres.

Cerințele față de efortul fizic și psiho-emoțional, riscul sporit pentru viață și sănătate, precum și setul de obligații și interdicții au rămas aceleași pe parcursul anilor. Astfel, conform legislației, militarii nu au dreptul să aibă un alt venit suplimentar (cu excepția activității didactice/științifice/creație) și nici nu au dreptul să se alăture sau să formeze organizații sindicale, care să le apere drepturile și interesele acestora (comparativ cu colaboratorii altor structuri de forță, de ex. MAI).

Astfel, efortul fizic și psiho-emoțional, riscul sporit pentru viață și sănătate, precum și lipsa unui pachet social atractiv au dus pe parcursul anilor la un flux masiv de plecări din serviciul militar al specialiștilor cu o pregătire calificată inclusiv deținători ai specialităților deficitare cum ar fi **specialiștii tehnicieni**. Actualmente situația cu privire la salarizarea categoriei "sergenți" s-a îmbunătățit, dar avem deja o lipsă majoră de cadre militare și nu există nici o instituție de învățământ profesional tehnic postsecundar sau postsecundar nonterțiar care să-i formeze la SME necesare AN.

AN duce lipsa de cadre militare necesare completării unităților militare nu doar cu cadre de ofițeri dar și cu cei din rândul soldaților/sergenților (cu studii postsecundare) și, respectiv, în cazul în care situația nu se va schimba, acest fapt va afecta capacitățile operaționale ale AN. În esență va duce la scăderea capacității de apărare a independenței, suveranității, unității și a integrității teritoriale a țării (obiectivul 8. din Strategia securității naționale a RM)

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Proiectul a fost elaborat în contextul implementării prevederilor următoarelor acte normative:

- art. 15 alin. (2) și art.122 alin.(4) din **Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014**;
- art.27 din **Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei**;
- art.27 alin.(4), lit. h) și art.28 alin.(2) lit.i) din **Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională**;
- art.13 și art. 23 din **Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor**;
- **Strategia securității naționale a Republicii Moldova, Hotărârea Parlamentului nr.391/2023**;
- **Hotărârea Guvernului nr.853/2015 cu privire la aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională**, (domeniul de formare profesională 1031 "Serviciul militar și apărare").

Totodată, au fost identificate unele carențe și reglementări a prevederilor actelor normative, care condiționează intervenția, după cum urmează:

1) necesitatea abrogării unor prevederi din Hotărârea Guvernului nr.980/2010 *cu privire la crearea Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”* (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.211-212, art.1093), cu modificările și completările ulterioare, în speță:

- abrogarea punctului 1¹ prin care s-a aprobat Regulamentul cu privire la modul de organizare și desfășurare a învățământului în Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, deoarece Ministerul Apărării urmează să elaboreze și să aprobe noile Regulamente privind organizarea învățământului superior și, respectiv, învățământul profesional tehnic postsecundar în instituția de învățământ din subordinea Ministerului Apărării în baza ordinelor Ministrului educației și cercetării nr.1625/2019 *cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate*, și respectiv nr. 550/2015 *pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar*. Se consideră inoportun menținerea Regulamentului cu privire la modul de organizare și desfășurare a învățământului în Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” în hotărâre de guvern, care necesită modificări esențiale fiind depășit, deoarece la modificarea/abrogarea ordinelor Ministrului educației și cercetării, Ministerul Apărării va trebui să intervină permanent în vederea modificării Hotărârii Guvernului nr.980/2010, fapt ce face dificil adaptarea rapidă la cerințele stabilite de MEC (având în vedere că modificarea unui act normativ de nivel de hotărâre de Guvern durează în timp, comparativ cu modificarea prin ordin al ministrului).

- abrogarea punctelor 2 și 3 în legătură cu necesitatea modificării și expunerii acestora în redacție nouă în contextul creării Colegiului Militar în cadrul *Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”*, totodată fiind menținute și studiile superioare.

Prevederile respective sunt incluse în proiectul hotărârii de Guvern *cu privire la organizarea învățământului în domeniul militariei*, denumirea căruia a fost ajustată la obiectul de reglementare a acestuia, vizând spectrul de studii/cursuri oferite prin programe de studii superioare (licență, masterat, doctorat), cursuri de formare profesională inițială, alte forme de instruire, perfecționare, specializare și recalificare, precum și activități de învățământ profesional tehnic postsecundar;

2) necesitatea aprobării noii structuri (organigrame) a Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” și a statelor de personal (organizare) a instituției;

3) înaintarea ulterioară a proiectelor hotărârilor de Guvern privind stabilirea normei de asigurare cu echipament, lenjerie, produse de îngrijire personală, precum și de asigurare cu hrană a elevilor Colegiului Militar.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Crearea instituției de învățământ profesional tehnic în domeniul militariei pentru formarea tehnicienilor militari - Colegiul Militar în cadrul Academiei Militare a Forțelor Armate. Formarea specialiștilor militari (categoria „sergenți”) calificați pentru completarea funcțiilor vacante cu SME stabilite în AN, în deosebi nivelul - 4 ISCED, (învățământ profesional tehnic postsecundar) corespunzător domeniului de formare profesională 1031 ”Serviciul militar și apărare”, începând cu anul de studii 2024-2025.

Perfecționarea actelor normative privind învățământul în domeniul militariei în concordanță cu prevederile actuale ale învățământului național și cadrul normativ special (în domeniul militar).

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea I.

Lipsa unei instituții de învățământ profesional tehnic destinată formării specialiștilor cu calificările necesare conform SME, va duce la scăderea continuă a nivelului de completare a unităților militare.

Astfel, AN nu va avea capacitățile necesare să execute pe deplin misiunile stabilite, ceea ce se va solda cu riscul diminuării constante a capacității de apărare a statului.

În cazul când nu se va interveni, existența mai multor funcții vacante va pune sarcini suplimentare pe efectivul existent ceea ce va spori și mai mult povara obligațiilor de serviciu (inclusiv servicii de 24 ore), ceea ce duce la suprasolicitarea efectivului inclusiv stres și, respectiv, survenirea din partea actualilor militari a deciziei de eliberare din serviciul militar prin contract va lua amploare. Fluctuația de personal este scumpă și este mai costisitor să încadrăm o persoană nouă în sistem decât să menținem în sistem un militar deja pregătit.

Fără o intervenție imediată pe palierul respectiv, armata riscă să nu dispună de efectivul necesar exploatarea tehnicii militare/speciale (inclusiv cea oferită de partenerii externi), apariția dificultăților în completarea subunităților respective, din considerentul că nu are cine să le exploateze și să le conducă. De asemenea, acest lucru va duce la imposibilitatea completării efectivului necesar detașării atât în Forțele de Menținere a Păcii în raioanele de est ale țării cât și în cadrul contingentelor de menținere a păcii în cadrul misiunilor internaționale, fapt ce va afecta și imaginea țării care trebuie să demonstreze că nu doar este un consumator al securității regionale și internaționale, dar și depune efort de a contribui la această securitate sporind credibilitatea țării.

De asemenea, fără o intervenție imediată riscăm să avem și un număr minor de candidați pentru accesarea la studii superioare în domeniul militariei. În fapt, armata deja se confruntă cu asemenea problemă a cărei consecințe vor fi resimțite în 2-3 ani din cauza numărului mic de absolvenți necesari completării unităților militare.

Mentținerea stării „status-quo” o apreciem ca inacceptabilă și considerăm imperios întreprinderea măsurilor imediate și pe termen mediu.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țintesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Opțiunea II. Crearea începând cu 1 iunie 2024 a Colegiului Militar în cadrul Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” care urmează a fi o subdiviziune a instituției superioare de învățământ având conducere și administrație unică (*art. 15 alin. (2) din Codul Educației nr.152/2014*).

Astfel, în cadrul instituției superioare de învățământ în domeniul militariei vor fi concentrate diferite niveluri și cicluri de studii, precum și diferite forme de instruire, perfecționare, specializare, recalificare necesare Forțelor Armate ceea ce va eficientiza cheltuielile bugetare.

Înmatricularea în instituție urmează să se efectueze pentru Ministerul Apărării și alte autorități publice în care este prevăzut serviciul militar sau special, în corelare cu cadrul general de organizare a admiterii în învățământul național, corespunzător numărului de locuri stabilit de către Guvern.

Modificarea Hotărârii Guvernului nr.980/2010 „Cu privire la crearea Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” prin abrogarea punctelor 1¹, 2 și 3. Conținutul modificat al punctelor 2 și 3 se regăsesc în proiectul de hotărâre propus, iar punctul 1¹ prin care a fost aprobat *Regulamentul cu privire la modul de organizare și desfășurare a învățământului în Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”* (anexă la hotărâre) urmează a fi aprobat prin ordin al ministrului apărării, de rând cu alte regulamente și acte normative, elaborate în temeiul Codului Educației al RM nr.152/2014 și în limitele prevederilor regulamentelor-cadru adoptate prin ordinele Ministerului Educației și Cercetării.

În scopul redresării situației actuale, ținând cont de prevederile actelor normative și examinând opțiunile de completare a AN cu cadre militare calificate, îndeosebi tehnicieni - categoria „sergenți”, dar și formarea unei potențiale și necesare rezerve pentru accesarea la studii superioare în domeniul militariei, se propune înființarea instituției de învățământ profesional tehnic postsecundar - Colegiu (militar), corespunzător nivelului 4 ISCED (International Standard Classification of Education), programe integrate, (durata studiilor - 4 ani, conform cerințelor Codului Educației și actelor normative conexe), în baza studiilor gimnaziale (9 clase).

Înmatricularea anual a 60 elevi, astfel fiind formați specialiști militari cu studii postsecundare - tehnicieni militari pentru completarea AN.

În anul curent (2024) se planifică formarea a două clase a câte 30 elevi fiecare pentru specialitățile (programele de studii) *Infanterie (Codul specialității 103160)* și *Artilerie (Codul specialității 103110)*.

Subliniem faptul că, până la atingerea vârstei de 18 ani persoanele respective vor avea statut de elev nu și statut de militar (exemplu România, Republica Elenă etc. - țări membre UE/NATO).

Crearea Colegiului Militar va oferi și o oportunitate tinerilor din mediul civil și formarea vocațională timpurie a acestora atât ca „tehnicieni militari”, pentru a asigura AN cu cadre militare - categoria „sergenți”, cât și formarea rezervei pentru studii de licență în domeniul militariei.

Recrutarea tinerilor care dețin capacitățile și abilitățile necesare, ce se confruntă cu dificultăți de asigurare financiară/materială și nu-și pot permite continuarea studiilor liceale, integrate și superioare, inclusiv elevii din cadrul școlilor de tip internat și categoria de orfani, astfel fiind soluționată și o problemă socială.

Posibilitatea condiționării îndeplinirii obligatorii a serviciului militar prin contract, după absolvirea CM, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 923/2001 *cu privire la plasarea în câmpul muncii a absolvenților instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar de stat* și Hotărârii Guvernului nr. 881/2023 *cu privire la modul de recuperare la bugetul de stat a cheltuielilor pentru studii/instruiri suportate de entitățile publice în domeniile militariei, securității, ordinii publice și administrației penitenciare*.

În contextul respectiv, urmează a fi realizate următoarele acțiuni:

1) aprobarea proiectului hotărârii Guvernului *cu privire la organizarea învățământului în domeniul militariei*;

2) operarea modificărilor la Hotărârea Guvernului nr.980/2010 *cu privire la crearea Academiei Militare a Forțelor Armate "Alexandru cel Bun"*;

3) aprobarea de către Guvern a 60 locuri în planul de admitere a elevilor în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar cu finanțare bugetară;

4) coordonarea și aprobarea planurilor de învățământ, precum și autorizarea de funcționare provizorie a învățământului profesional tehnic postsecundar în cadrul Academiei Militare (prerogativa Ministrului educației și cercetării, Ministrului apărării și ANACEC).

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea III. În conformitate cu prevederile art.4, alin. (1) din Legea 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei "Serviciul militar este o formă specială a serviciului public ce rezidă în îndeplinirea de către cetățeni a datoriei constituționale privind pregătirea pentru apărare și apărarea Patriei exclusiv în cadrul Forțelor Armate ale Republicii Moldova" și pregătirea (formarea/instruirea) acestora poate fi organizată în exclusivitate de către instituțiile specializate de stat.

Opțiunea înființării unui liceu vocațional (militar) nu va soluționa necesitățile AN, deoarece absolvenții acestei instituții nu vor avea nici o obligație privind continuarea studiilor în cadrul instituțiilor de învățământ în domeniul militariei sau îndeplinirea serviciului militar prin contract și, respectiv, acest fapt va duce la cheltuieli suplimentare din partea statului.

Organizarea studiilor profesionale cu durata de 3 ani, în baza studiilor gimnaziale (9 clase), la fel nu va atinge scopul scontat, deoarece absolvirea studiilor profesionale tehnice pe programele de formare profesională tehnică corespund nivelului 3 ISCED, care se finalizează cu susținerea examenului de calificare, la promovarea căruia se eliberează un certificat de calificare, ceea ce nu permite accesarea la studii superioare în domeniul militariei, iar la acest capitol AN este completată satisfăcător, urmând să întreprindem și alte măsuri la nivelul structurii militare.

Opțiunile respective a fost excluse reieșind din costul ridicat și riscul neatingerii scopului propus.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Menținerea stării „status-quo” nu va implica cheltuieli și efort din partea statului, însă starea respectivă va duce în continuare la degradarea capacității de îndeplinire a misiunilor stabilite AN, ceea ce va duce la diminuarea rezilienței de apărare a statului.

Opțiunea I – „A nu face nimic”

Costuri:

- Lipsa de cheltuieli, risc sporit privind asigurarea securității militare a statului.

Beneficii:

- Beneficii în lipsa intervenției propuse nu au fost identificate.

Efecte negative:

- eliberarea din serviciul militar sau transferul militarilor în alte domenii unde riscul este mai scăzut și pachet social mai atractiv;

- exodul din armată a cadrelor cu pregătire militară.

Riscuri:

- AN nu va fi în stare să îndeplinească misiunile stabilite, acest fapt ducând și în continuare la diminuarea constantă a capacității de apărare a statului;

- nerespectarea pe deplin de către RM a tratatele internaționale în domeniul la care a devenit parte.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Opțiunea II

1. Beneficii

1) posibilitatea recrutării timpurii a tinerilor din mediul civil și formării vocaționale a acestora atât ca „tehnicieni militari”, pentru a asigura AN cu cadre militare - categoria „sergenți”, cât și pentru formarea rezervei pentru studii de licență în domeniul militariei;

2) posibilitatea recrutării tinerilor, în deosebi din mediul rural, care dețin capacitățile și abilitățile necesare, dar care se confruntă cu dificultăți de asigurare financiară/materială și nu-și pot permite continuarea studiilor liceale, integrate și superioare, inclusiv elevii din cadrul școlilor de tip internat și categoria de orfani, astfel fiind soluționată și o problemă socială;

3) prevederile Codului Educației acordă posibilitatea ca Academia Militară să ofere programe de studii de mai multe niveluri și să aibă o conducere și administrație unică, păstrându-și denumirea după nivelul de studii cel mai înalt, ceea ce va reduce esențial cheltuielile comparativ cu instituirea unei instituții de învățământ postsecundare separată (conducere, planificare și organizarea învățământului, logistică, infrastructură etc. unice);

4) posibilitatea completării claselor de liceu și colegiu, cu respectarea cerințelor actelor normative, pe parcursul anilor următori, ceea ce va oferi o mai mare flexibilitate;

5) posibilitatea condiționării îndeplinirii obligatorii a serviciului militar prin contract, după absolvirea CM, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 923/2001 *cu privire la plasarea în câmpul muncii a absolvenților instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar de stat* și Hotărârii Guvernului nr. 881/2023 *cu privire la modul de recuperare la bugetul de stat a cheltuielilor pentru studii/instruiri suportate de entitățile publice în domeniile militariei, securității, ordinii publice și administrației penitenciare*;

6) posibilitatea înmatriculării elevilor pentru studii de licență în domeniul militariei, care au absolvit licee dar care din varii motive nu au susținut bacalaureatul național (oferind-se posibilitatea susținerii examenului de calificare în cadrul Colegiului Militar după perioada de studii stabilită);

8) posibilitatea inițierii elaborării imediate, de către AMFA, a programelor de studii și altor documente conform Planulu-cadrul pentru învățământul profesional tehnic postsecundar (nivelul 4 ISCED).

2. Particularități:

1) majorarea costurilor de instruire suportate de către Ministerul Apărării începând cu anul 2025;

2) pentru primii doi ani de colegiu se propune un regim similar școlii internat;

3) părinții/tutorii urmează să semneze un angajament (contract) pentru ani de studii; până la depunerea jurământului militar, ulterior elevii (la atingerea vârstei de 18 ani și după depunerea jurământului militar) urmează să încheie de sine stătător un contract de îndeplinire a serviciului militar pe termen de 5 ani, după absolvirea Colegiului Militar. În cazul nerespectării angajamentului prevăzut în contract, cheltuielile urmează a fi restituite integral;

4) stabilirea statutului elevilor Colegiului Militar (inclusiv a drepturilor și garanțiilor acestora), precum și a modului de asigurare cu cazare, hrană, echipament etc.

3. Riscuri:

1) lipsa de previziune/voință a unor autorități publice/decidenți;

2) resurse financiare/materiale insuficiente;

3) promovare și recrutare ineficientă;

4) rezistența la schimbare și lipsa de atitudine a subdiviziunilor/efectivului implicat în procesul de dezvoltare a învățământului în domeniul militariei.

4. Costuri: *Impactul financiar privind cheltuielile de instruire la crearea Colegiului Militar în cadrul Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”*

I. Asigurare financiară pentru anul 2024 care va fi asigurată în limita mijloacelor financiare alocate din bugetul de stat Academiei Militare a Forțelor Armate pentru anul respectiv.

II. Asigurare financiară pentru anul 2025, care urmează a fi inclusă în CBTM 2025-2027:

- 1) capitolul retribuirea muncii pentru 12 funcții de cadre didactice - **2.114,16 mii lei;**
 - 2) total bursa socială 2025 - **48,6 mii lei.**
 - bursa socială pentru 6 elevi (10%) (anul II de studii) - **35,64 mii lei;**
 - bursa socială pentru 6 elevi (10%) (anul I de studii) - **12,96 mii lei;**
 - 3) total solda lunară 2025 - **408,0 mii lei.**
 - solda lunară pentru 60 de elevi (anul II de studii) - **288,0 mii lei;**
 - solda lunară pentru 60 de elevi (anul I de studii) - **120,0 mii lei;**
 - 4) asigurări medicale - **45,0 mii lei;**
 - 5) fonduri de carte pentru studii, fonduri de carte pentru bibliotecă - **100,0 mii lei.**
 - 6) rechizite de birou - **98,0 mii lei.**
 - 7) alimentație - **1.674,50 mii lei.**
- TOTAL pentru anul 2025 - 4.488,26 mii lei.**

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Opțiuni alternative analizate (liceu sau școală profesional tehnică)

Costuri:

- cheltuieli de instruire.

Beneficii:

- Beneficii minime.

Efecte negative:

- înființarea unui liceu vocațional (militar) nu va soluționa necesitățile AN - absolvenții acestei instituții nu vor avea nici o obligație privind continuarea studiilor în cadrul instituțiilor de învățământ în domeniul militariei și, respectiv, acest fapt va duce la cheltuieli suplimentare din partea statului, deci nu vom putea menține persoanele instruite în sistemul militar (la absolvirea liceului nu vor avea statut de militar);

- studiile profesional tehnice pe programele de formare profesională tehnică cu durata de 3 ani nu permit accesarea la studii superioare de licență, fără deținerea studiilor de bacalaureat, astfel se va crea o ruptură între studiile profesional tehnice și studiile superioare.

Riscuri:

- statul (Ministerul Apărării) va suporta cheltuieli fără să aibă garanția atingerii scopului propus.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

- 1) resurse financiare/materiale insuficiente (ne alocate);
- 2) număr mic de candidați/elevi;
- 3) degradarea în continuarea a situației de securitate în regiune;
- 4) abandonul studiilor;
- 5) depistarea unor boli ulterior înmatriculări sau contractarea acesteia în timpul studiilor, care nu-i vor permite persoanei respective continuarea serviciului militar prin contract;
- 6) refuzul părinților/tutorilor de a semna angajament (contract) pentru primii 2-3 ani de studii, care condiționează restituirea integrală a cheltuielilor în caz de exmatriculare (pentru refuzul de a studia, încălcarea disciplinei sau restanțe);
- 7) creșterea salariilor în sectorul civil comparativ cele din sectorul militar;
- 8) creșterea/multitudinea oportunităților de plecare peste hotare pentru tineri;
- 9) reticența societății civile, mass-media etc. de a accepta dezvoltarea învățământului militar și față de profesia de militar în general.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sânt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Proiectul nu conține prevederi de reglementare a activității de întreprinzător.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Pornind de la scopul și finalitățile urmărite, precum și argumentele detaliate expuse supra, considerăm că urmează a fi susținută **Opțiunea II** selectată și dezvoltată în prezenta analiză.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sânt necesare

Implementarea proiectului de Hotărâre a Guvernului:

În rezultatul aprobării proiectului de hotărâre de Guvern, sunt necesare a fi operate modificări ale cadrului normativ aferent.

Cadrul normativ care necesită a fi modificat (sau va fi automat modificat):

1) modificarea Hotărârii Guvernului nr.980/2010 „Cu privire la crearea Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” prin abrogarea punctelor 1¹, 2 și 3. Conținutul modificat al punctelor 2 și 3 se regăsesc în proiectul de hotărâre propus, iar punctul 1¹ care prin care a fost aprobat *Regulamentul cu privire la modul de organizare și desfășurare a învățământului în Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”* (anexă la hotărâre) urmează a fi aprobat prin ordin al ministrului apărării, de rând cu alte regulamente și acte normative, elaborate în temeiul Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 și în limitele prevederilor regulamentelor-cadru adoptate prin ordinele Ministrului educației și cercetării;

2) înaintarea propunerilor, în termen de 3 luni de la publicarea Hotărârii Guvernului *cu privire la organizarea învățământului în domeniul militariei*, privind completarea cadrului legislativ în vederea stabilirii statutului elevilor Colegiului Militar (Legea nr.162/2005 *cu privire la statutul militarilor* și Legea nr. 1245/2002 *cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei*), proiectele deja sunt în proces de lucru;

2) aprobarea noii structuri a Academiei Militare a Forțelor Armate ”Alexandru cel Bun” și a statelor de personal (organizare) a instituției (prerogativa Ministrului apărării);

3) elaborarea și promovarea proiectelor hotărârilor de Guvern privind stabilirea normei de asigurare cu echipament, lenjerie și produse de îngrijire personală, precum și de asigurare a cu hrană a elevilor Colegiului Militar;

4) aprobarea prin ordine ale Ministrului apărării a Regulamentul cu privire la modul de organizare și desfășurare a învățământului superior în Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” și a Regulamentului cu privire la modul de organizare și desfășurare a învățământului profesional tehnic postsecundar în Colegiul Militar al Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”;

5) aprobarea de către Guvern a 60 locuri în planul de admitere a elevilor în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar cu finanțare bugetară.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

- obținerea autorizării provizorii și pregătirea instituției de învățământ pentru organizarea studiilor profesional tehnice postsecundare;

- organizarea campaniilor de recrutare/admitere în CM (prin mijloace mass/media, rețele de socializare, vizitarea instituțiilor de învățământ general, orfeline etc.);

- numărul candidaților pentru înmatriculare și numărul elevilor înmatriculați în Colegiul Militar;

- rata de promovare a examenului național de bacalaureat și rata de absolvire a Colegiului Militar;

- procentul militarilor prin contract, absolvenți ai Colegiului Militar, care continuă serviciul militar după finalizarea primului contract,

<p>- numărul elevilor Colegiului Militar înmatriculați la studii superioare de învățământ în domeniul militariei;</p> <p>- nivelul de completare a AN cu tehnicieni militari.</p>	
<p>c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea</p>	
<p>Impactul pentru AN va fi resimțit după 3-4 ani, fiind verificat în urma analizei datelor statistice.</p>	
<p>6. Consultarea</p>	
<p>a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă</p>	
<p>Principalele părți interesate în promovarea prezentului proiect sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministerul Apărării (Marele Stat Major al Armatei Naționale și unitățile militare ale AN); - Ministerul Educației și Cercetării; - Ministerul Finanțelor; - Președinția RM; - Societatea civilă. 	
<p>b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților</p>	
<p>În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional și Regulamentului cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 967/2016, anunțurile privind inițierea elaborării deciziei au fost plasate pe pagina web oficială a Ministerului Apărării (https://www.army.md), la compartimentul „<i>Transparența Decizională</i>”, rubrica „<i>Anunțurile privind inițierea elaborării deciziei</i>”, precum și pe platforma guvernamentală https://particip.gov.md. Data limită pentru comentarii fiind stabilită 23.01.2024. Propuneri/comentarii nu au fost recepționate.</p> <p>Anunțurile privind consultarea publică cu societatea civilă în procesul decizional urmează a fi plasate pe pagina web oficială a Ministerului Apărării (https://www.army.md), la compartimentul „<i>Transparența Decizională</i>”, rubrica „<i>Anunțurile privind consultarea publică</i>”, precum și pe platforma guvernamentală https://particip.gov.md.</p> <p>Analiza impactului la proiectul de hotărâre a Guvernului <i>cu privire la organizarea învățământului în domeniul militariei</i> și însuși proiectul cu setul de materiale, conform prevederilor pct. 11 subpct. 2¹ lit.b) din Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.23/2019, a fost transmisă pentru consultare în adresa Ministerului Finanțelor nr.11/107 din 25.01.2024, fiind primit avizul consultativ (nr. 07/1-17/24 din 07.02.2024).</p> <p>Proiectul de hotărâre urmează a fi prezentat pentru expertiză juridică Ministerului Justiției</p> <p>Proiectul de hotărâre urmează a fi prezentat pentru expertiză anticorupție CNA.</p>	
<p>c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)</p>	
<p>În temeiul art.122 alin.(4) din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014, care prevede că <i>înființarea, reorganizarea și lichidarea instituțiilor de învățământ în domeniile militariei și securității se efectuează de Guvern, cu aprobarea Președintelui Republicii Moldova, în conformitate cu prezentul cod și cu alte acte normative în vigoare.</i></p> <p>Ministerul Apărării a făcut demers în adresa Președinției Republicii Moldova și comunicăm că Instituția prezidențială susține propunerea Ministerului Apărării de inițiere a procesului de instituire în cadrul Academiei Militare a unei instituții de învățământ profesional tehnic postsecundar.</p>	

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit
-----------------------	------------------

	<i>Opțiunea propusă</i>	<i>Opțiunea „status-quo”</i>	<i>Opțiunea alterativă</i>
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0	0	0
povara administrativă	-1	0	0
fluxurile comerciale și investiționale	0	0	0
competitivitatea afacerilor	+1	0	0
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0	0	0
concurența pe piață	+1	0	0
activitatea de inovare și cercetare	+2	0	0
veniturile și cheltuielile publice	+1	0	0
cadrul instituțional al autorităților publice	-1	0	0
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	+1	0	0
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	+1	0	+1
situația social-economică în anumite regiuni	+1	0	+1
situația macroeconomică	0	0	0
alte aspecte economice	0	0	0
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	+2	-1	+1
nivelul de salarizare	+2	-2	+1
condițiile și organizarea muncii	+2	-3	+1
sănătatea și securitatea muncii	+2	-2	+1
formarea profesională	+2	-1	+1
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	-2	0
nivelul veniturilor populației	+2	-1	+1
nivelul sărăciei	0	-1	0
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	+2	-1	+1
diversitatea culturală și lingvistică	+3	-2	+1
partidele politice și organizațiile civice	0	0	0
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	+2	-3	+1
modul sănătos de viață al populației	+2	-1	+1
nivelul criminalității și securității publice	+2	0	+1
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	+2	-2	+1
accesul și calitatea serviciilor educaționale	+2	-1	+1
accesul și calitatea serviciilor medicale	+2	-1	+1
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	+1	-1	+1
nivelul și calitatea educației populației	+2	-2	+1
conservarea patrimoniului cultural	0	-1	0
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	+1	-1	+1
accesul și participarea populației în activități sportive	+2	-1	+1
discriminarea	+2	-3	+1
alte aspecte sociale	+2	-1	+1
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0	0	0
calitatea aerului	0	0	0

calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0	0	0
biodiversitatea	0	0	0
flora	0	0	0
fauna	0	0	0
peisajele naturale	0	0	0
starea și resursele solului	0	0	0
producerea și reciclarea deșeurilor	0	0	0
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0	0	0
consumul și producția durabilă	0	0	0
intensitatea energetică	0	0	0
eficiența și performanța energetică	0	0	0
bunăstarea animalelor	0	0	0
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	+1	0	+1
utilizarea terenurilor	0	0	0
alte aspecte de mediu	0	0	0

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea “a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit.b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.